

11.4.2024

VN/4184/2024

VN/4184/2024-YM-11

Jakelun mukaan

Öljysuojarahaston vuoden 2023 tilinpäätöksen vahvistaminen ja ympäristöministeriön tilinpäätöskannanotto

Ympäristöministeriö vahvistaa, asian oltua valtioneuvoston raha-asiaivaliokunnan valmisteluvassa käsittelyssä, öljysuojarahastosta annetun lain (1406/2004) 23 §:n 2 momentin nojalla öljysuojarahaston vuoden 2023 tilinpäätöksen.

Valtion talousarviosta annetun asetuksen (1243/1992) 66 i §:ssä tarkoitettuna tilinpäätöskannanottona ympäristöministeriö lausuu seuraavasti:

1) Arvio tuloksellisuudesta ja sen kehityksestä sekä asetettujen tulostavoitteiden toteutumisesta

Ympäristöministeriö seuraa öljysuojarahaston tuloksellisuutta ja sen kehittymistä. Tuloksellisuutta kuvaavat tunnusluvut osoittavat toiminnan asianmukaisuuden.

Ympäristöministeriö ei tee öljysuojarahaston kanssa tulossopimusta, mutta asettaa tilinpäätöskannanotoissaan sille tavoitteita. Vahvistaessaan öljysuojarahaston tilinpäätöksen vuodelta 2022 ympäristöministeriö esitti, että öljysuojarahaston tulisi edelleen jatkaa maksuvalmiutensa kehittymisen seuraamista tarkasti. Öljysuojarahaston tuli käytettävissä olevien varojen rajoissa tasapuolisesti varmistaa öljyvahinkotilanteiden maksatuksen kohdentuminen sellaisiin kohteisiin, jotka olivat ympäristönsuojelullisesti tärkeitä. Hyvien yhteistyösuhteiden ylläpitämiseen torjunnasta vastaavien eri viranomaisten, ELY-keskusten ja rahaston välillä tulisi kiinnittää huomiota. Edellisten vuosien tapaan ministeriö asetti korvaushakemusten osalta tavoitteen korvaushakemusten käsittelystä keskimäärin kuudessa, ja puolessa tapauksista neljässä kuukaudessa.

Öljysuojarahaston toiminnan tuloksellisuus hakemusten käsittelyajalla mitattuna parani edelliseen vuoteen verrattuna. Vuoden aikana annetuista päätöksistä kaikki tehtiin neljässä kuukaudessa hakemuksen saapumisesta. Keskimääräinen käsittelyaika oli 1,6 kuukautta. Tulokset parantuivat vuoteen 2022 verrattuna, jolloin 93,8 prosenttia päätöksistä tehtiin neljässä kuukaudessa ja 98,5 prosenttia hakemuksista ratkaistiin vuoden sisällä saapumisesta. Keskimääräinen käsittelyaika oli tuolloin 2,4 kuukautta.

Öljysuojamaksun määräaikainen (2010–2015) korotus ja eräiden öljyntorjuntavalmiuteen kuuluvien hankkeiden viivästyminen ovat yhdessä kasvattaneet öljysuojarahaston oman pääoman 7,37 miljoonaan euroon.

Öljysuojarahaston varat on pitkälti sidottu ennakkopäätöksillä öljyvahinkojen torjunnan kalustohankintoihin. Öljysuojarahaston antamat sitoumukset olivat vuoden 2023 lopussa enää 3,03 miljoonaa euroa. Kertomusvuonna rahastoon siirrettiin valtion talousarviosta 4 milj. euron määräraha, jolla saatiin katettua alueellisten pelastuslaitosten ylläpito- ja koulutuskustannukset, jotka olivat kertyneet vuodelta 2022 ja jotka maksetaan hakemuksesta aina jälkikäteen.

Öljysuojarahasto on antanut vuoden 2023 aikana kaksi tiedotetta, joilla se on pyrkinyt pitämään pelastuslaitokset ja ELY-keskukset tietoisina tilanteestaan ja korvausten myöntämisen edellytyksistä. Erilaiset koulutus- ja muut tapaamiset pelastuslaitosten, ELY-keskusten ja muiden yhteistyötahojen kanssa on järjestetty hybridi- ja etäkokouksina. Yhteydenpito sähköpostitse on sen sijaan ollut tavallista vilkkaampaa.

Tilinpäätöskannanottonaan ympäristöministeriö toteaa, että öljysuojarahaston hallitus on toiminnassaan riittävästi ottanut huomioon vuoden 2022 tilinpäätöksen vahvistamiseen liittyvät tavoitteet ja on saavuttanut hyvin asetetut käsittelyaikataivoitteet.

2) Ovatko käytetyt tuloksellisuuden raportoinnin perusteet ohjauksen ja tulostavastuun kannalta asianmukaisia sekä ministeriön kanta kehittämistarpeista

Öljysuojarahaston toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat oikeita, riittäviä ja selkeitä. Öljysuojarahaston tuloksellisuuden seuranta on järjestetty luotettavalla tavalla. Tuloksellisuustiedot on tuotettu rahaston kirjanpidosta ja avustuspäätösten seurantajärjestelmästä täydennettyinä htv-tiedoilla. Ympäristöministeriö katsoo, että erilliselle tuloksellisuuden laskentatoimen järjestämiselle ei ole tarvetta rahaston koko ja hallinto huomioon ottaen. Seurantatiedot ovat riittäviä rahaston ohjaamiseen ja kehittämiseen.

3) Mihin toimenpiteisiin rahastossa on tarpeen ryhtyä tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Öljysuojamaksun kantaminen lopetettiin 1.3.2020, jolloin öljysuojarahaston varat ylittivät ylemmän 10 miljoonan euron pääomaranjan. Öljysuojamaksun kantamista koskevat säännökset kumottiin ja maksusta luovuttiin kokonaan 1.1.2023 alkaen valtion talousarvion ulkopuolista ympäristövahinkorahastoa koskevan lain (1262/2022) vahvistamisen myötä. Ympäristövahinkorahastolakiin sisällytettiin öljysuojamaksun kantamisen kumoamista koskeva säännös lain voimaantulosäännökseen (35 §:n 3 momentti). Laki öljysuojarahastosta (1406/2004) kumoutuu kokonaisuudessaan ympäristövahinkorahastolain tullessa voimaan 1.1.2025.

Ympäristöministeriö esittää uutena tilinpäätöskannanottonaan, että öljysuojarahasto jatkaa maksuvalmiutensa kehittämisen seuraamista tarkasti. Öljysuojarahaston tulee käytettävissä olevien varojen rajoissa tasapuolisesti varmistaa öljyvahinkotilanteiden maksatuksen kohdentuminen sellaisiin kohteisiin, jotka ovat ympäristönsuojelullisesti tärkeitä. Hyvien yhteistyösuhteiden ylläpitämiseen torjunnasta vastaavien eri viranomaisten, ELY-keskusten ja rahaston välillä tulee kiinnittää huomiota.

Lisäksi ympäristöministeriö asettaa rahastolle tulostavoitteeksi korvaushakemusten käsittelyn keskimäärin kuudessa, ja puolessa tapauksista neljässä kuukaudessa.

4) Mihin toimenpiteisiin ministeriö ryhtyy tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Nykymuotoinen öljysuojarahasto lopettaa toimintansa vuoden 2024 lopussa. Uusi ympäristövahinkorahasto aloittaa 1.1.2025. Ympäristöministeriö pitää huolta siitä, että öljysuojarahasto kykenee siirtymäaikana vastaamaan sitoumuksistaan. Lisäksi ympäristöministeriö tukee öljysuojarahastoa sen toimiessa vaikeassa taloudellisessa tilanteessa ja pitää huolta sen henkilöstövoimavaroista.

Ympäristö- ja ilmastoministeri

Kai Mykkänen

Lainsäädäntöneuvos

Tia Laine-Ylijoki-Laakso

LIITTEET Öljysuojarahaston toimintakertomus ja tilinpäätöslaskelmat vuodelta 2023
Öljysuojarahaston tilintarkastuskertomus vuodelta 2023

JAKELU Valtiovarainministeriö
Eduskunnan tarkastusvaliokunta
Valtiontalouden tarkastusvirasto
Valtiokonttori
Öljysuojarahaston hallitus

TIEDOKSI Sisäministeriö, pelastusosasto
Sisäministeriö, Rajavartiolaitoksen esikunta
YM:n sisäinen tarkastus ja taloushallinto

VN/4184/2024-YM-11

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: